

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/99/99/97

WYBORY PARLAMENTARNE '97 PREFERENCJE W LIPCU"

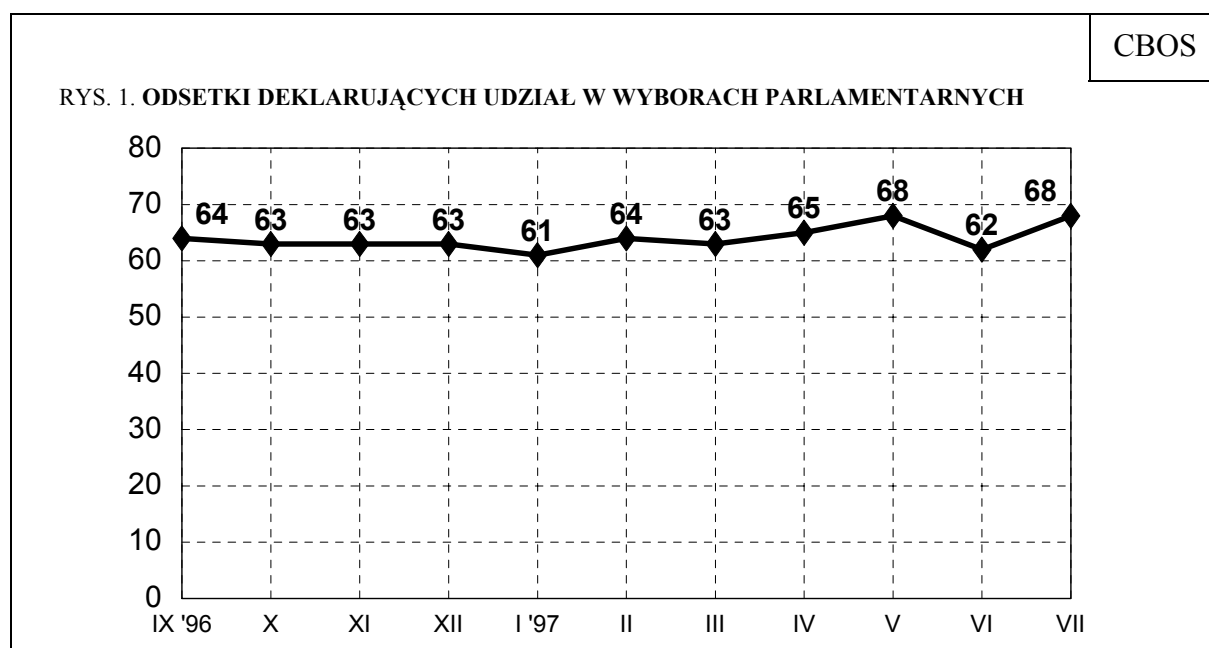
KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, SIERPIEŃ '97

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Okres wakacji jest z reguły dość niewdzięczny dla badań sondażowych. W tym roku poza wzmożonymi wyjazdami i nieobecnością wielu osób w miejscu zamieszkania dodatkową trudność w realizacji badania sprawiła powódź w południowo-zachodniej Polsce. W mediach pojawiały się różne opinie o jej politycznych skutkach, a także zarzuty dotyczące opieszałości i niedostatecznego przygotowania władz do tego rodzaju kataklizmu. Czy powódź znalazła odbicie w preferencjach politycznych Polaków? Odpowiedź na to pytanie przynosi nasz ostatni sondaż¹.

Pod koniec lipca, na niespełna dwa miesiące przed planowanym terminem wyborów parlamentarnych udział w nich deklaruje 68% badanych. Jak wskazuje doświadczenie, nie należy jednak oczekiwać, by w istocie frekwencja wyborcza była tak wysoka. Uczestnictwo w wyborach należy bowiem do zachowań wysoko aprobowanych społecznie, stąd też pewna część respondentów traktując je jako powinność obywatelską deklaruje udział w głosowaniu, mimo że tak naprawdę nie wybiera się do urn.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (86) przeprowadzono w dniach 24-30 lipca '97 na 1118-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Lipiec, który upłynął pod znakiem klęski powodzi, nie przyniósł rewolucyjnych zmian w układzie sił na przedwyborczej scenie. W stosunku do czerwca notowania dwóch dotychczasowych liderów - SLD i AWS - niewiele się zmieniły. Nieznacznie (w granicach błędu statystycznego) zmniejszyła się liczba badanych deklarujących zamiar oddania głosu na SLD. W równie niewielkim stopniu (o 2 punkty procentowe) wzrosło poparcie dla AWS. Podobnie jak w ubiegłych miesiącach, obie te formacje zachowują wyrównane szanse na pozyskanie głosów wyborców i wyraźnie dystansują pozostałe ugrupowania.

Na trzecim miejscu sytuuje się PSL. Liczba badanych deklarujących oddanie głosu na tę partię utrzymuje się na poziomie z czerwca.

PREFERENCJE PARTYJNE OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ W WYBORACH DO PARLAMENTU

Tabela 1

w procentach

Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu i Senatu?	Wskazania respondentów według terminów badań										
	1996				1997						
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
Sojusz Lewicy Demokratycznej	22	23	22	18	20	22	23	23	24	26	24
Akcja Wyborcza „Solidarność”	21	20	26	23	25	24	24	26	22	21	23
Polskie Stronictwo Ludowe	15	12	11	12	10	10	10	7	10	8	9
Unia Wolności	8	7	7	8	4	8	8	8	8	7	6
KPEiR - Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	-	-	5	3	6	3	5	7	7	7	5
Unia Pracy	9	8	7	8	5	7	5	5	8	8	4
Ruch Odbudowy Polski	7	9	8	8	8	6	6	6	5	5	4
Unia Polityki Realnej	3	2	2	2	1	2	2	2	2	2	3
BBWR/Blok dla Polski	-	4	1	2	4	1	1	1	2	1	1
Inna partia lub organizacja	3	0	1	1	1	0	3	2	0	1	1
Trudno powiedzieć	11	14	11	14	16	16	13	14	13	14	20
N	734	724	707	706	666	735	744	777	779	691	759

Mniejsze poparcie niż miesiąc temu uzyskały pozostałe ugrupowania: Unia Wolności, KPEiR, ROP, a zwłaszcza Unia Pracy, na którą zamierza obecnie głosować zaledwie 4% badanych wybierających się do urn. Zmiany te, jak się wydaje, należy jednak w znacznym stopniu przypisywać wyjazdom urlopowym i niedoreprezentowaniu zwolenników tych ugrupowań wśród ogółu ankietowanych. Dotyczyć to może w szczególności Unii Pracy oraz Unii Wolności - partii uzyskujących większe poparcie wśród ludności miejskiej, zwłaszcza mieszkańców największych miast częściej w okresie urlopowym nieobecnych w miejscu zamieszkania.

Wydaje się, że głównym skutkiem politycznym jest, jak na razie, wzrost liczby osób nie mających sprecyzowanych preferencji politycznych. Obecnie co piąty ankietowany nie potrafi określić, na które z ugrupowań odda swój głos. Można sądzić, że spora część Polaków nie jest jeszcze w stanie ocenić tego, co wydarzyło się w lipcu na południu Polski.

Brak znaczących zmian w preferencjach politycznych wynika, jak się wydaje, przede wszystkim z faktu, że - mimo wielkości zagrożenia i ogromu zniszczeń na terenach dotkniętych powodzią - mniejsze lub większe straty poniosło bezpośrednio tylko 4% ogółu ludności Polski. Być może na polityczne skutki powodzi - o ile w ogóle takie się pojawią - trzeba będzie jeszcze poczekać. Wiele wskazuje na to, że właśnie teraz toczyć się będą w mediach polityczne spory o całościową ocenę tych dramatycznych wydarzeń.

ANEKS

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

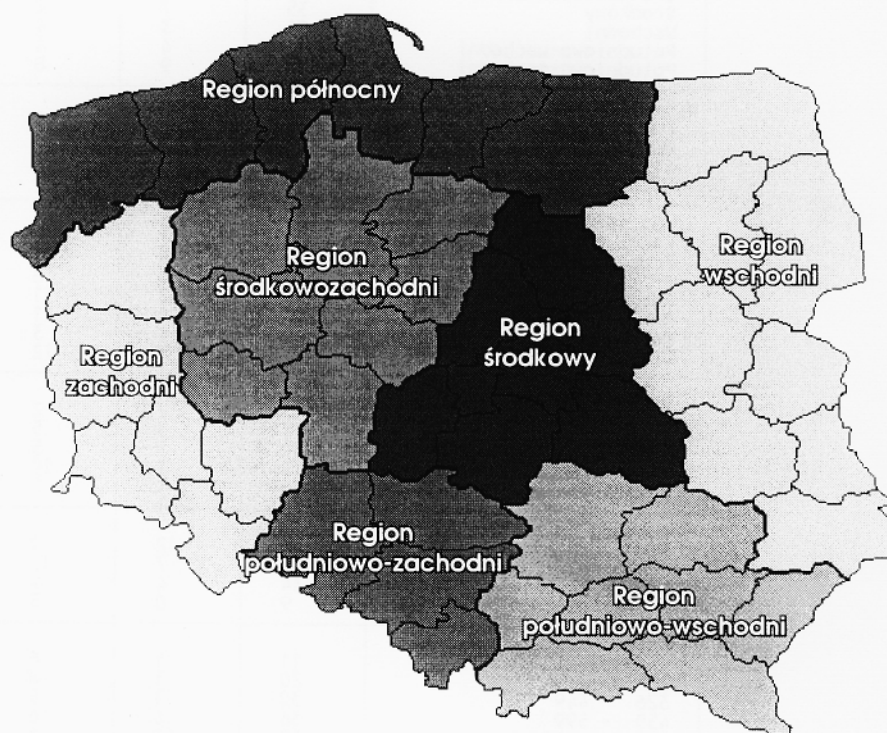
11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. 21 września odbędą się wybory do Sejmu i Senatu. Czy zamierza Pan(i) wziąć w nich udział? 1 - Na pewno wezmę w nich udział;
2 - Jeszcze nie wiem, waham się; 3 - Raczej nie wezmę w nich udziału

	(%)			Liczba osób
	1	2	3	
Ogółem	68	20	12	1118
Płeć				
Mężczyźni	71	17	11	529
Kobiety	65	22	13	589
Wiek				
do 24 lat	71	20	9	155
25-34	55	31	15	199
35-44	68	20	12	257
45-54	79	13	9	172
55-64	77	18	5	161
65 lat i więcej	62	16	22	175
Miejsce zamieszkania				
Wieś	63	25	12	416
Miasto do 20 tys.	73	17	10	126
od 21 do 100 tys.	68	20	12	227
101-500 tys.	75	13	11	225
501 tys. i więcej mieszk.	65	16	19	125
Region				
Północny	66	19	15	141
Zachodni	62	21	17	119
Środkowozachodni	71	19	10	175
Środkowy	66	20	14	195
Wschodni	62	26	13	129
Południowo-wschodni	68	20	12	180
Południowo-zachodni	78	16	6	179
Wykształcenie				
Podstawowe	60	23	18	341
Zasadnicze zawodowe	69	20	11	331
Średnie	71	18	11	355
Wyższe	81	16	3	91
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	69	25	6	58
Prac. umysł. niż. szczebla	71	20	9	132
Pracownicy fiz. - umysł.	71	22	7	72
Robotnicy wykwalifikowani	67	21	11	142
Robotnicy niewykwalifik.	65	11	24	61
Rolnicy	67	28	5	75
Prywatni przedsiębiorcy	75	15	10	55
Bierni zawodowo				
Renciści	62	18	20	130
Emeryci	70	17	13	185
Uczniowie i studenci	86	10	3	60
Bezrobotni	58	28	14	84
Gospodynie domowe i inni	58	21	21	63
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	70	23	7	134
Sektor państwowy	73	17	10	122
Sektor prywatny	70	17	13	281
Spółdzielczość	56	44	0	16
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	65	23	12	215
201 - 325	68	17	14	224
326 - 449	69	19	11	190
450 - 599	74	18	8	152
Powyżej 599 zł	77	14	10	173
Ocena własnych war. mater.				
Złe	57	25	18	258
Średnie	69	21	10	543
Dobre	75	15	10	317
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	71	9	20	60
Raz w tygodniu	74	18	8	593
Kilka razy w miesiącu	64	26	10	133
Kilka razy w roku	59	26	16	239
W ogóle nie uczestniczy	56	14	29	91
Poglądy polityczne				
Lewica	78	14	8	253
Centrum	61	24	15	294
Prawica	80	15	5	339
Trudno powiedzieć	48	27	24	231

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania zamierza Pan(i) głosować w tych wyborach?

(%)

	AWS	BBWR/BdP	KPEiR	PSL	ROP	SLD	UPR	UP
Ogółem	23	1	5	9	4	24	3	4
Płeć								
Mężczyźni	28	1	5	11	4	23	2	2
Kobiety	18	0	6	6	4	26	3	5
Wiek								
do 24 lat	23	0	0	7	2	26	6	6
25-34	18	1	1	11	8	22	5	4
35-44	24	1	3	8	3	24	3	5
45-54	26	0	3	11	9	23	3	3
55-64	26	2	15	6	1	22	0	1
65 lat i więcej	20	0	12	11	2	29	1	2
Miejsce zamieszkania								
Wieś	23	0	5	18	4	18	2	3
Miasto do 20 tys.	24	0	11	5	4	26	5	2
od 21 do 100 tys.	26	1	6	5	4	28	2	5
101-500 tys.	19	1	5	2	5	30	3	4
501 tys.i więcej mieszk.	23	0	1	3	2	25	5	3
Region								
Północny	17	1	9	11	6	25	2	4
Zachodni	17	0	7	2	2	36	2	4
Środkowozachodni	12	0	8	6	5	31	3	2
Środkowy	28	2	5	10	5	15	1	3
Wschodni	30	1	2	19	5	15	4	0
Południowo-wschodni	29	0	2	11	4	26	3	1
Południowo-zachodni	27	1	6	5	2	24	5	6
Wykształcenie								
Podstawowe	23	1	9	14	4	20	1	4
Zasadnicze zawodowe	29	1	6	11	3	21	3	5
Średnie	20	1	3	5	6	31	4	2
Wyższe	16	0	3	1	2	25	7	2
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	14	0	0	0	5	29	4	0
Prac.umysł.niż.szczebla	19	2	2	4	6	23	6	3
Pracownicy fiz.- umysł.	32	0	0	11	3	25	1	8
Robotnicy wykwalifikowani	24	2	2	9	4	34	6	4
Robotnicy niewykwalifik.	31	0	0	13	4	17	0	13
Rolnicy	29	0	0	29	9	10	0	0
Prywatni przedsiębiorcy	17	0	6	4	9	12	8	5
Bierni zawodowo								
Renciści	28	1	14	6	2	24	1	0
Emeryci	18	1	15	9	1	31	1	2
Uczniowie i studenci	20	0	0	6	0	21	2	7
Bezrobotni	26	0	1	13	8	24	2	3
Gospodynie domowe i inni	24	0	8	6	3	19	0	3
Pracujący poza rolnictwem								
Sfera budżetowa	16	2	2	6	5	26	3	7
Sektor państwowy	29	1	0	4	8	24	4	6
Sektor prywatny	23	1	3	8	4	24	4	3
Spółdzielczość	8	0	9	6	0	40	0	11
Dochody na jedną osobę								
Poniżej 200 zł	30	1	4	18	4	13	2	4
201 - 325	20	1	5	11	6	25	2	5
326 - 449	23	1	5	4	4	32	6	5
450 - 599	20	1	9	8	3	35	2	4
Powyżej 599 zł	26	0	4	3	3	26	2	1
Ocena własnych war. mater.								
Złe	31	2	7	9	4	18	3	3
Średnie	23	1	6	10	6	25	2	5
Dobre	18	0	3	7	1	27	5	3
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	53	3	1	8	7	2	4	1
Raz w tygodniu	27	1	7	9	4	17	3	3
Kilka razy w miesiącu	14	1	3	11	6	34	2	7
Kilka razy w roku	10	0	4	8	3	39	2	3
W ogóle nie uczestniczy	10	0	2	10	0	47	5	4
Poglądy polityczne								
Lewica	3	0	3	8	0	62	1	4
Centrum	10	2	6	13	4	23	4	4
Prawica	49	1	4	7	8	4	4	2
Trudno powiedzieć	17	0	11	8	2	11	0	5

Tabela 2. (cd.). Na kandydatów której partii lub ugrupowania zamierza Pan(i) głosować w tych wyborach?

(%)

	UW	Inna partia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	1	20	759
Płeć				
Mężczyźni	8	1	13	378
Kobiety	4	0	27	382
Wiek				
do 24 lat	3	0	28	110
25-34	8	1	22	108
35-44	12	0	16	174
45-54	3	0	21	135
55-64	5	4	18	124
65 lat i więcej	5	0	17	107
Miejsce zamieszkania				
Wieś	4	1	20	264
Miasto do 20 tys.	1	1	20	92
od 21 do 100 tys.	4	0	20	153
101-500 tys.	10	1	20	169
501 tys. i więcej mieszk.	15	0	23	81
Region				
Północny	6	0	19	92
Zachodni	1	0	19	73
Środkowo-zachodni	6	2	25	124
Środkowy	8	0	24	129
Wschodni	2	0	23	80
Południowo-wschodni	2	0	15	122
Południowo-zachodni	5	2	17	140
Wykształcenie				
Podstawowe	2	1	22	203
Zasadnicze zawodowe	2	0	20	230
Średnie	8	1	20	253
Wyższe	27	0	16	74
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	22	0	26	40
Prac.umysł.niż.szczebla	12	1	23	94
Pracownicy fiz.- umysł.	6	1	13	51
Robotnicy wykwalifikowani	2	0	13	96
Robotnicy niewykwalifik.	3	0	18	40
Rolnicy	1	0	22	50
Prywatni przedsiębiorcy	11	4	24	41
Bierni zawodowo				
Renciści	4	2	16	81
Emeryci	5	1	16	130
Uczniowie i studenci	8	0	35	51
Bezrobotni	5	0	16	48
Gospodynie domowe i inni	0	0	37	37
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	10	0	23	94
Sektor państwowy	8	1	16	89
Sektor prywatny	9	2	19	197
Spółdzielczość	0	8	19	9
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	3	0	21	139
201 - 325	3	1	22	153
326 - 449	4	0	17	132
450 - 599	4	2	12	112
Powyżej 599 zł	17	2	16	132
Ocena własnych war. mater.				
Źle	2	0	23	147
Średnie	3	0	19	374
Dobre	14	2	21	238
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	2	0	19	43
Raz w tygodniu	6	1	21	441
Kilka razy w miesiącu	8	1	14	85
Kilka razy w roku	6	0	23	139
W ogóle nie uczestniczy	9	0	12	51
Poglądy polityczne				
Lewica	3	0	15	197
Centrum	9	0	24	180
Prawica	9	0	12	271
Trudno powiedzieć	1	3	42	112